9 Kasım 2026 Pazartesi
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 11.05
BAŞKAN: Mehmet MUŞ (Samsun)
BAŞKAN VEKİLİ: İsmail Faruk AKSU (İstanbul)
SÖZCÜ: Orhan ERDEM (Konya)
KÂTİP: Nilgün ÖK (Denizli)
----- 0 -----

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Sayın Bakanım, Bakan Yardımcılarımız, kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, yazılı ve görsel basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına sizleri saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

Komisyonumuzun 11'inci Birleşimini açıyorum.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Gündemimizde, Adalet Bakanlığı, Hâkimler ve Savcılar Kurulu, Ceza İnfaz Kurumları ile Tutukevleri İşyurtları Kurumu, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu, Türkiye Adalet Akademisi, Kişisel Verileri Koruma Kurumu, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştayın bütçe, kesin hesap ve Sayıştay raporları bulunmaktadır.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Sayın Bakanımıza söz vermeden önce Komisyonumuzdaki bürokratların kendilerini tanıtmalarını rica ediyorum.

Buyurun.

(Katılımcılar kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, teşekkür ediyorum.

Değerli milletvekilleri, şimdi, Sayın Bakanımıza konuşmasını yapmak için söz veriyorum.

Sayın Bakanım, otuz dakika.

Buyurun lütfen.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; millî iradenin temsil edildiği Gazi Meclisimizin çatısı altında Plan ve Bütçe Komisyonumuzun Kıymetli Başkanını ve üyelerini, milletvekillerimizi, basın mensuplarını ve bizleri takip eden vatandaşlarımızı saygıyla selamlıyorum.

Yarın vefatının yıl dönümü olması münasebetiyle Türkiye Büyük Millet Meclisimizin ilk Başkanı, cumhuriyetimizin kurucusu, Millî Mücadele'nin Başkomutanı Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün aziz hatırasını yâd ediyor; bu vesileyle, vatan için canını feda eden şehitlerimize rahmet diliyor ve gazilerimize şükranlarımı sunuyorum.

Bugün, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığının faaliyetlerinin bütçesini ve önümüzdeki döneme ilişkin önceliklerini arz edeceğim.

Hedefimiz, tahsis edilen kaynakları, adalete erişimi kolaylaştıran ve yargıya duyulan güveni güçlendiren hizmetlere dönüştürmektir. Demokratik hukuk devleti ilkeleri gereğince yasama, yürütme ve yargı erkinin düzenli işleyişine ilişkin sorumluluğumuzun bilinciyle yeni bütçe yılı münasebetiyle yüce Meclisimize hitap etme fırsatı bulduğum için ayrıca memnuniyetimi ifade etmek istiyorum.

Aziz milletimize, taşıdığımız aidiyetin ve yüklenmiş olduğumuz sorumluluğumuzun bir gereği olarak adaleti, insan onurunu koruyan, hak ve özgürlükleri güvence altına alan ve devlet ile millet arasındaki güveni yaşatan temel değerleriyle sunmak asli görevimizdir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bir hukuk devletinin millî iradeden yansıyan gücü, kurumlarının kapasitesi kadar vatandaşının o kurumlara duyduğu güvenle ölçülür. Bu güven, hukukun herkese eşit uygulanmasıyla, hak arama yollarının etkinliğiyle ve yargılamanın her aşamasında adil bir işleyişin sağlanmasıyla güçlenir. Adalet hizmetlerini kişinin kimliğine, düşüncesine veya makamına bakmaksızın milletimizin her ferdine karşı taşıdığımız ortak sorumluluğun gereği olarak görüyoruz. Hukuk devleti ilkelerine tavizsiz bağlılığımızın bir göstergesi olarak, hiç kimseye hukukun üstünde bir konum tanınamaz, hiçbir vatandaşımız da hukukun sağladığı güvencelerden mahrum bırakılamaz. Yargı bağımsızlığı her şart ve koşulda kurduğumuz en önemli değerimizdir.

Aynı şekilde, devletimizin bölünmez bütünlüğü, millî birlik ve ulusal güvenlik gereksinimlerini, Anayasa ile kanunların çizdiği hukuki çerçeve içerisinde korumak, kurumsal işleyişin düzenini ve sürekliliği temin etmek temel görevlerimizden biridir. Bu görevin eksiksiz yerine getirilmesi için son yirmi dört yılda temel mevzuatımızı yeniledik. Hak arama imkânlarını, yargı teşkilatımızın altyapısını ve insan kaynağını geliştirdik. Hukuk devleti esaslarının vatandaşlarımızın vicdanında en güçlü şekilde hissedilmesini sağlamak için gerekli bütün fiziki ve fiilî altyapıyı oluşturmaya gayret ettik. Anayasal ve yasal reformlara, vesayetçi yapıları tasfiye etmeye, yargı bağımsızlığını ve tarafsızlığını güçlendirmeye yönelik önemli adımlar attık. Ülkemizin demokratik gelişmişlik düzeyine engel olan her türlü antidemokratik müdahalenin kalıntılarını bir bir ortadan kaldırdık.

Uluslararası operasyonel istihbarat örgütlerinin, devlet sistemimize, kırk yılı aşan faaliyetleriyle millî güvenliğimize kasteden bir aparatı olan FETÖ'nün adalet sistemimize kanser hücresi gibi yayılmasının yol açtığı tahribatı gidererek millî iradenin tecellisinin önündeki engelleri yok ettik. Ülkemizin yargı sistemini cuntacı ve darbeci baskılardan kurtararak her türlü gayrimillî sızmaya karşı önlemler aldık. Bu süreçte ise yargının kurumsal kapasitesini ve hukuki öngörülebilirliğini artırmak, adaletin zamanında, yerinde ve herkese eşit teminini sağlamaktan başka bir önceliği esas almadık. Devletin temel kurumlarının yapı ve işleyişinde hukukun üstünlüğüne yönelik önemli değişiklikler gerçekleştirdik. Bu dönüşümle demokratik meşruiyeti, sivil yönetim anlayışını ve kurumların hukuk içerisindeki sorumluluğunu güçlendirmeyi esas aldık. Hukuk alanındaki tüm paydaşlarımızla diyaloğumuzu aktif, çözüm odaklı bir anlayışla sürdürdük. Millî iradenin temsilcisi olan Gazi Meclisimizin yetkilerinin önüne geçen, eski Türkiye'nin izlerini taşıyan bürokratik statükoları tamamen tasfiye ettik. Demokratik hukuk devletiyle tam bağımsız, özgür millet anlayışını merkeze koyduk. Askerî mahkemeleri, devlet güvenlik mahkemelerini ve özel yetkili mahkemeleri kaldırdık. Sıkıyönetimi anayasal sistemimizden çıkardık. Darbe faillerinin yargılanmasının önündeki anayasal engelleri kaldırdık. Yıllar boyunca uzatılarak uygulanan bölgesel olağanüstü hâl uygulamasına son verdik. Cumhurbaşkanlığı Hükûmet sistemiyle yürütmedeki çift başlılığı ortadan kaldırarak yönetimde istikrarı ve karar alma süreçlerinde etkinliği güçlendirdik. Karanlık geçmişin izlerini taşıyan ve insanlık onurunu zedeleyen antidemokratik uygulamaların sembolü hâline gelen bazı cezaevlerinin yanında Diyarbakır Cezaevini de kapattık. Yaşanan acıların gelecek nesillerde tekrarına fırsat vermemek için, ders alınması gereken tarihsel bir örnek olarak burayı bir müze hâline getiriyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; en değerli varlığımız olan vatandaşlarımızın hak arama yollarını, başvuru ve denetim mekanizmalarını güçlendirdik. Kamu Denetçiliği Kurumuyla idarenin işleyişine ilişkin şikâyetler için bağımsız bir denetim yolu oluşturduk. Kişisel verilerin korunmasını isteme ve bilgi edinme hakkını anayasal güvenceye kavuşturduk. Anayasa Mahkemesine bireysel başvuru yolunu açtık. Kadınlar, çocuklar, engelliler, yaşlılar, şehit yakınları ve gazilerimiz lehine alınacak tedbirleri pozitif ayrımcılık olarak nitelendirerek bu tedbirlerin eşitlik ilkesine aykırı sayılmayacağını anayasal güvenceye bağladık. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuyla insan hakları ve ayrımcılıkla mücadele alanında kurumsal kapasiteyi geliştirdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Yargı Reformu Strateji Belgeleriyle yaptığımız reformları sistematik hâle getirdik. 2009, 2015 ve 2019 yıllarında hazırladığımız belgelerle reform irademizi belirli hedeflere bağladık; çalışmalarımıza süreklilik ve izlenebilirlik kazandırdık. Bu birikimle 2025-2029 dönemini kapsayan Türkiye Yüzyılı Yargı Reformu Stratejisi'yle yeni yol haritamızı belirledik. Bu belgede belirlediğimiz hedefler doğrultusunda dava ve soruşturmalardaki gecikmeleri azaltmak, ihtisaslaşmayla teknolojik altyapıyı güçlendirmek ve ihtiyaç duyulan her alanda gelişmeyi tamamlamak için ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla çalışmalarımızı sürdürüyoruz. Türkiye Yüzyılı Yargı Reformu Stratejisi'ndeki hedeflerimizi somut düzenlemelere dönüştürüyoruz. Gazi Meclisimizin takdirleriyle on birinci yargı paketinde örgütlü suçlarla mücadeleyi güçlendirdik. Çocukların suç örgütlerince kullanılmasına karşı yaptırımları ağırlaştırdık. Toplumun huzurunu tehdit eden fiillere karşı caydırıcılığı artırdık. Bilişim suçlarında suç gelirlerine süratle müdahale edilmesini ve mağdurun zararının giderilmesini kolaylaştırdık. On ikinci yargı paketinde yargılamanın hızlandırılmasına ve hak arama yollarının güçlendirilmesine ağırlık verdik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclisimiz kanunları hayata geçirirken Bakanlık olarak bizler de idari düzenlemelerle işleyişe destek veriyoruz. Bu kapsamda Yargı Hizmetlerinin Etkinliği Bürolarını kurduk. Vatandaşlarımızın başvurularını almak ve bilgilendirilmelerini sağlamak amacıyla "Alo Adalet 135" hattını oluşturduk. Yeni suç örgütleriyle mücadele, hizmet kalitesinin artırılması ve tahkim alanında koordinasyonun sağlanması için Bakanlık teşkilatımızı güçlendirdik. Yine, Gazi Meclisimizin takdiriyle on üçüncü yargı paketine yönelik çalışmalarımızda da yargılamaların hızlandırılmasına, ceza adaletinin etkinliğine ve bilişim suçlarıyla mücadeleye öncelik veriyoruz. Amacımız, makul sürede ve adil karar verilmesini sağlayacak şartları birlikte güçlendirmektir. Bu çalışmalara katkı sunan Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonuna, milletvekillerimize, akademisyenlerimize ve çalışma arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; adalet sisteminin gücü nitelikli insan kaynağına dayanır. Hâkim ve savcılarımızla personelimizin mesleki yetkinliği ve çalışma şartlarını geliştiriyoruz.

Teşkilatımızın ihtiyaçlarını sahada değerlendiriyor, yargı mensuplarımızın ve personelimizin görüşleri doğrultusunda çözüm üretiyoruz.

Yeni kurduğumuz Adalet Hizmetlerinin Etkinliği Daire Başkanlığıyla hizmet kalitesini ve verimliliğini veriye dayalı izlemeye başladık.

Yine, ilk derece, bölge adliye ve bölge idare mahkemeleri adalet komisyonları bünyesinde mülhakat adliyelerini de kapsayan Yargı Hizmetlerinin Etkinliği Bürolarını kurduk. Büroların hedef süreleri izlemesi ve uygulama birliği sağlaması için bir rehber yayınladık.

Mahkeme teşkilatımızı nüfus ve iş yükündeki değişime göre planlıyor, ihtiyaç duyulan yerlerde yeni mahkemeler açıyor ve ihtisaslaşmayı artırıyoruz. Bu kapsamda ticaret mahkemelerinde de önemli bir adım attık; ticari hayatımızın en aktif olduğu İstanbul yargı bölgemizde 2026 yılında Bakırköy, Anadolu ve Küçükçekmece Asliye Ticaret Mahkemelerini İstanbul Asliye Ticaret Mahkemeleri ile birleştirerek yargı çevresini İstanbul ilinin mülki sınırları olarak belirledik. Böylece uygulama birliğini güçlendirmeyi, ticari davaları daha kısa sürede sonuçlandırmayı ve hukuki güvenliği arttırmayı hedefledik.

Konkordato taleplerine esas bağımsız denetim sözleşme ve raporlarının Kamu Gözetimi Kurumuna bildirim süresini imza tarihinden itibaren en geç otuz gün olarak düzenleyerek denetim sürecini güçlendirdik.

Konkordato müessesesinin borçların tahsilini geciktirmek amacıyla kötüye kullanılmasını önlemek, alacaklıların haklarını korumak ve mali yapısı iyileştirilebilir işletmelerin faaliyetlerinin sürdürülebilmesi için ilave kanuni düzenlemelere yönelik çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün itibarıyla yargıdaki iş yükü azımsanmayacak boyuttadır. Bu yıl içinde yargı sistemimizde 12 milyon civarında dosya karara bağlanmıştır. Bu iş yükü her yıl artış göstermektedir; bizler de artan iş yükünü karşılamak için insan kaynağı ve kurumsal kapasiteyi güçlendirmeye devam ediyoruz. Bu bağlamda, 2002 yılında 9.349 olan hâkim ve savcı sayımızı 26.612'ye, 51.681 olan personel sayısını ise 181.540'a yükselttik.

2002 yılında adli yargıda 3.581 mahkeme faaliyet gösterirken bugün itibarıyla bu sayı 9.214'e, idari yargıda 146 olan faal mahkeme sayısını 247'ye, 986 olan ihtisas mahkemesi sayısını ise 2.391e çıkardık.

Adli yargıda istinafı 20 Temmuz 2016'da 7 yerde faaliyete geçirdik. 2026 yılında Malatya Bölge Adliye Mahkemesinin de faaliyete geçmesiyle bu sayı 18'e yükseltildi.

İdari yargıda ise 2016'da 7 bölgede başlayan istinaf mahkemesi sayısını 2026 yılında 12'ye çıkardık. Ayrıca, Edirne Bölge İdare Mahkemesini de kısa süre içerisinde faaliyete geçireceğiz.

Adli ve idari yargıda toplam 744 istinaf dairesini faaliyete geçirdik. İstinaf mahkemelerinde görev yapan hâkim ve savcı ise 4.328 rakamına ulaşmıştır.

Yine, 2002 yılında 25 ilde 6 grup başkanlığı ve 18 şube müdürlüğüyle sınırlı olan adli tıp hizmetlerini bugün 17 grup başkanlığı, 64 ihtisas dairesi ve 161 şube müdürlüğü aracılığıyla 81 ilimizin tamamında sürdürüyoruz.

Tüm bunların yanı sıra, nitelikli yargı mensupları yetiştirmek için hukuk eğitiminde ve mesleğe girişte kaliteyi ve liyakati esas alıyoruz. Hukuk fakültelerine girişte başarı şartını 190 binden 100 bine düşürdük. Hâkim ve cumhuriyet savcılarımızın mesleğe daha donanımlı başlamaları amacıyla 2023 yılında hâkim ve savcı yardımcılığı sistemini hayata geçirdik, hâlen 3.106 hâkim ve savcı yardımcısı görev yapmaktadır. Ayrıca, bu yıl Bakanlığımızda İnsan Odaklı Gelişim Bürosunu faaliyete geçirerek merkez teşkilatı ve adliye personelimize uzman psikologlar aracılığıyla psikolojik danışmanlık ve rehberlik desteği sunmaya başladık. Bilirkişilikte mevzuatı ve kurumsal yapıyı güçlendirerek teknik incelemelerin güvenilirliğini artırdık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Avrupa Konseyi Adaletin Etkinliği Komisyonunun son yayımlanan karşılaştırmalı verileri de yargılama sürelerimizi değerlendirmemize imkân vermektedir. İdari yargıda ilk derece mahkemelerinin ortalama görülme süresi ülkemizde yüz yetmiş bir gün iken Fransa'da üç yüz on dört, Almanya'da dört yüz sekiz, İtalya'da beş yüz yetmiş dört gündür. İstinafta ise ülkemizde yüz on bir gün olan bu süre İspanya da üç yirmi beş, Fransa'da üç yirmi dokuz, Almanya'da dört yüz altmış gündür. Çekişmeli hukuk davalarında ortalama görülme süresi ülkemizde iki yüz kırk üç gün, Fransa'da üç yüz otuz üç, İspanya'da üç elli dokuz, İtalya'da beş kırk gündür. İstinafta ülkemizde üç yetmiş bir gün olan süre İspanya'da üç yüz kırk üç, Almanya'da üç doksan bir, Fransa'da dört yüz seksen dokuz, İtalya'da yedi yüz elli üç gündür. Ceza mahkemelerinde ortalama görülme süresi ülkemize iki kırk sekiz gün, İspanya'da iki yüz üç, İtalya'da üç yüz elli beş gündür. İstinafta ise ülkemizde iki kırk beş gün olan bu süre Hollanda'da iki yüz doksan beş, Fransa'da üç yüz altmış altı, İtalya'da ise yedi yüz elli gündür. Bu karşılaştırmalar birçok alanda yargılama süremizin daha da kısa olduğunu göstermektedir fakat bu gelişmeyi yeterli bulmuyoruz, yargılamaların daha kısa sürede tamamlanması yönündeki çalışmalarımızı kararlılıkla sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ceza adaletinde suçla mücadele ederken masumiyet karinesini, mağdurun haklarını ve insan onurunu esas alıyoruz. 2005'te yenilediğimiz Türk Ceza Kanunu ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun temelindeki sistemi ihtiyaçlara göre tekrardan geliştiriyoruz. Mecelle'nin "Beraatizimmet asıldır." ilkesiyle ifade ettiği anlayış doğrultusunda dayanaksız ihbarlarla kişilerin şüpheli sıfatı almasını önleyen soruşturma yapılmasına yer olmadığı kararını hukukumuza kazandırdık. Bu kapsamda, 2017 yılından bu yana 1 milyon 628 bin 231 karar verilmiştir. Vatandaşlarımızın havalimanlarında adli işlemler nedeniyle yaşayabileceği mağduriyetleri önlemek için ve işlemleri daha da hızlandırmak amacıyla İstanbul Havalimanı'nda, Antalya Havalimanı'nda adliyelere bağlı birimler kurduk; Esenboğa Havalimanı'nda da aynı uygulamanın hayata geçirilmesine yönelik çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; suçla mücadelede uzmanlaşmayı ve koordinasyonu güçlendirmek amacıyla Bakanlığımız bünyesinde adli emanet, doğal afet ve kazalar, faili meçhul suçları araştırma, kamu düzeni, dijital ortam güvenliği ve dezenformasyonla mücadele, örgütlü narkotik ve ekonomik suçlar, terör suçları ve terörizmin finansmanı ve aklama suçları konularında ayrı ayrı daire başkanlıkları kurduk.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bunları geçin. Soru önergelerimize niye cevap vermiyorsunuz?

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Gergerlioğlu... Eyleme gerek yok Sayın Gergerlioğlu.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Tüm il cumhuriyet başsavcılıklarında soruşturma büroları kurulmasına...

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Tek bir soru önergemize cevap vermediniz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Eyleme gerek yok.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Oraya gelsin, oraya. Hikâye dinlemeye gelmedik biz buraya.

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Vesayet odağısın, vesayet sensin bugün.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, niye bağırıyorsunuz.

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Önergelerimize cevap versin Sayın Başkan. Hikâye dinlemeye gelmedik buraya.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli arkadaşlar...

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Ne olduğunu biliyoruz, nasıl geldiğini biliyoruz, nasıl gideceğini de biliyoruz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Dinlemek istemeyeni dışarıya alabilirim.

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) - Zorla tutan yok.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Söz sıranız gelince görüşlerinizi bildirin değerli arkadaşlar. Medeni insanlarız burada.

Evet, Sayın Bakanım, devam edin lütfen.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Faili Meçhul Suçları Araştırma Daire Başkanlığıyla geçmiş dosyaların yeni deliller ve kriminal imkânlar ışığında yeniden değerlenmesini destekliyoruz, yıllar geçse de faillerin peşini bırakmayacağız; zamanın geçmesi, mağdur yakınlarının adalet beklentisine karşı sorumluluğumuzu azaltmaz. Bir dönem millî irade üzerindeki statükocu güç odaklarının yarattığı sisli ortamda ülkemizin ulusal güvenliğine yönelik toplum mühendisliği içeren karanlık suikastların, şüpheli ölümlerin ve faili meçhul cinayetlerin üzerine kararlılıkla gitmeye yönelik çalışmalarımızı günümüzün teknolojik imkânları ve milletimizin değerlerine olan saygı sorumluluğuyla sürdürmekte kararlıyız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son dönemlerde ülke ekonomimizi ve vatandaşımızın birikimini hedef alan suç yapılanmalarıyla mücadelede son derece kararlıyız. Adalet Bakanlığı olarak sorumluluklarımız çerçevesinde süreci yakından takip ediyor, devletimizin ilgili kurumlarıyla koordinasyon içinde hareket ediyoruz. Vatandaşlarımızın yılların emeğiyle oluşturduğu tasarruflarını korumayı sermaye piyasalarına duyulan güvenin temel şartlarından biri olarak görüyoruz. Ekonomimizin can damarından olan para piyasalarındaki güven ortamını korumak ve hukuka aykırı kazançların önüne geçmek için bütün imkânlarımızı seferber ediyoruz. Fon soruşturmaları kapsamında cumhuriyet başsavcılıklarımıza intikal eden ihbar ve şikâyetler ile ilgili kurumlarımızın bildirimleri doğrultusunda para hareketleri, mali bağlantılar ve mal varlığı devirleri somut deliller üzerinden incelenmektedir. Soruşturma derinleştikçe piyasa aktörleriyle sınırlı kalmayan, denetim mekanizmalarına kadar uzanan bağlantılar da araştırılmaktadır. Bu süreçte kimsenin makamı, unvanı, ekonomik gücü veya kurduğu ilişkiler kendisine hukukun üzerinde bir konum sağlayamaz. Asla hiçbir suç, hiçbir suçlunun yanına kâr kalmayacaktır. Sermaye piyasalarımızın, finans sistemimizin ve ekonomimizin bu süreçten olumsuz etkilenmemesi için Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Cevdet Yılmaz Başkanlığında oluşturulan Fon Koordinasyon Kurulu meselenin ekonomik ve idari boyutunu takip etmektedir. Cumhuriyet başsavcılıklarımız ise soruşturmaları bağımsız biçimde yürütmektedir. İlgili kurumlarımız kendi görev ve yetkileri çerçevesinde eş güdüm içinde çalışmaktadır. Hukuka uygun faaliyet gösteren kurumlarımızı ve meşru kazanç elde eden yatırımcılarımızı soruşturma konusu eylemlerden özenle ayırıyoruz. Amacımız, iyi niyetli yatırımcının hakkını korurken piyasalarımızın sağlıklı işleyişini ve güvenirliliğini güçlendirmektir. Soruşturmalarda mal varlıklarının kaçırılmasını, devredilmesini veya gizlenmesini önlemeye yönelik tedbirler alınmaktadır. Suçtan elde edilen, elde edildiği değerlendirilen kazançların izi sürülmekte, yurt dışına çıkarılan değerlerin geri getirilmesi için hukuki mekanizmalar işletilmektedir. 9 Kasım 2026 itibarıyla soruşturma kapsamında 464 şüpheli bulunmaktadır. 120 kişi tutuklu olup 262 kişi hakkında adli kontrol tedbiri uygulanmıştır. Firari 40 şüpheli hakkında yakalama kararı çıkarılmıştır. Ayrıca, 386 gerçek kişi ve 116 tüzel kişinin mal varlıklarına tedbir, banka hesaplarına bloke uygulanmıştır. Yine, aynı tarih itibarıyla yaklaşık 31,5 milyar Türk lirası değerinde para, taşınmaz ve hisse senedi TMSF bünyesinde oluşturulan gönüllü iade hesabı kapsamında iade edilmiştir. Tasfiye süreci tamamlanan fonlarda vatandaşlarımıza ödemeler yapılmış olup diğer fonlarda da işlemler ilerledikçe ödemelerin sürdürülmesine yönelik çalışmalar devam etmektedir. Ancak açıkça ifade etmek isterim: Gönüllü iade yapılması tek başına hukuki sorumluluğu ortadan kaldırmaz. İadelerin kaynağı, miktarı ve gerçek hak sahiplerine ulaştırılması incelenirken ilgili kişi ve işlemler hakkında soruşturmalar da kendi hukuki seyri içerisinde yürütülmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; vatandaşlarımızın birikimi sahipsiz değildir. Bu süreçte yüce Meclisimize ve vatandaşlarımıza tekrar ifade etmek isterim ki hukuk devletinin eli, vatandaşlarımızın cebine uzanan tüm suç odaklarının yakasına sarılmaya muktedirdir. Bu mücadeleyi yürütürken masumiyet karinesini ve hukuki güvenceleri de titizlikle koruyacağız. Yargının yolunu kanun belirler, kararını delil şekillendirir.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Nihayet hatırladınız o ilkeleri, Allah'a şükür ya!

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Lekelenmeme hakkı da var değil mi? Bizim arkadaşların yok, sizin arkadaşlarınızın var.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, size söz verdiğim zaman konuşursunuz, bir müsaade edin.

ALİ GÖKÇEK (İstanbul) - Vermiyorsunuz ama Sayın Başkanım.

(Gürültüler)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - O zaman onu dile getirirseniz Sayın Bakan da ona göre cevabını verir.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Evet, vereceğiz.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Arkadaşlar, kitlesel bir şey yapmayalım, bekleyin.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Vatandaşlarımızın sorunlarını ve haklı beklentilerini önemsiyoruz. Soruşturma ve yargılama süreçlerini sabırla, devletimizin ilgili kurumlarınca yapılan resmî açıklamalar üzerinden takip etmelerini bekliyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İlgili kurum mu kaldı, SPK mi kaldı, BDDK mi kaldı?

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Her aşamada şeffaf bilgilendirmeyi sürdüreceğiz. Bu anlayışla ucu nereye giderse gitsin hukuka aykırı kazançların ve bunlarla bağlantılı sorumlulukların takipçisi olacağız. Milletimizin bize duyduğu güveni korumak, mağduriyetlerinin giderilmesi için çalışmak ve adaletin eksiksiz tecellisine sahip çıkmak bizim temel sorumluluğumuzdur. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ifade ettiği gibi, biz millete yanlış yapana, milletin malına el uzatana sahip çıkmayız. Kimsesizlerin kimsesiyiz ve milletimizin aziz gönlündeki yerini de yirmi dört yıldır biliyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Listeler açıklansın!

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; diğer yandan, Çocuk Koruma Kanunu ve ilgili düzenlemelerle çocukların korunmasına, rehabilitasyonuna ve topluma kazandırılmasına yönelik güvenceleri güçlendirdik. Çocukların ceza sorumluluğunda yaş, kusur ve fiili özelliklerinin değerlendirilmesini sağladık. Sosyal inceleme ve koruyucu tedbirleri güçlendirdik. Çocuklara özgü infaz rejimini yeniledik ve çocuklara silah ile tehlikeli alet ulaştırılmasına karşı yaptırımları ağırlaştırdık. Mağdurun adli sürecin başından itibaren desteklenmesi amacıyla adli destek ve mağdur hizmetleri müdürlüklerinin sayısını 185'e çıkardık. Çocukların ve kadınların yeniden örselemesini önlemek için 81 ilde 169 adliyede 178 adli görüşme odası kurduk. Çocuk teslimini icra dairelerinden çıkararak işlemlerin uzmanlar eliyle ücretsiz ve çocuklara uygun merkezlerde yapılmasını sağladık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ceza infazında güvenliği ve insan onurunu gözetirken hükümlülerin topluma yeniden kazandırılmasını esas alıyoruz. Bu doğrultuda, 2002 yılından sonra koşulları yetersiz 410 kurumu kapatarak insan hakları standartlarına uygun, güvenli ve iyileştirme çalışmalarına elverişli 314 modern kurum inşa ettik. Ceza infaz kurumlarında hükümlü ve tutukluların sağlık, eğitim ve meslek edinme imkânlarını geliştiriyoruz. Sağlık kuruluşları, Yeşilay, sivil toplum kuruluşları, üniversiteler ve yerel yönetimlerle iş birliği yaparak tahliye sonrasındaki toplumsal uyumu destekliyoruz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - Yerel yönetim mi bıraktınız, hangi iş birliği?

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Kapasite fazlası varken hangi sağlıktan bahsediyorsun?

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uyuşmazlıkların kısa sürede çözümü için ara buluculuk ve uzlaştırmayı yaygınlaştırdık. Ara buluculuğun kapsamını iş, ticaret ve tüketici uyuşmazlıklarından kira, komşuluk, kat mülkiyeti, ortaklığın giderilmesi ve tarımsal üretim sözleşmelerine kadar genişlettik. İhtiyari ve dava şartı ara buluculuk uygulamaları kapsamında toplam dosyanın 6 milyon 201 bin 547'sinde anlaşma sağlanmıştır. Müzakeresi devam edenler hariç olmak üzere toplam anlaşma oranı yüzde 61'dir. Yine, bu yıl içerisinde tahkim daire başkanlıklarını kurarak tahkimde kurumsal kapasiteyi ve koordinasyonu güçlendirdik. Ayrıca, cezada uzlaştırma sistemiyle mağdurun zararının giderilmesini esas aldık. 1 Ocak 2017 tarihinden bu zamana kadar 4 milyon 504 bin 388 dosya uzlaşma kapsamına alınmış, müzakeresi tamamlanan dosyalarda yüzde 83 uzlaşma oranı sağlanmıştır. Ocak 2020'den bu yana seri muhakemelerde 642.632, basit yargılamada ise 1 milyon 294 bin 772 toplam karar verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; güçlü savunma, adil yargılamanın güvencesidir. Avukatlarımızın mesleki bağımsızlığını ve hak arama özgürlüğünü destekliyoruz.

GÖKÇE GÖKÇEN (İzmir) - Hangi adil yargılanma?

ALİYE COŞAR (Antalya) - Komik oluyor yani adil yargılanma...

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın milletvekilleri, lütfen...

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Artık dayanacak gücümüz kalmadı yani.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Bu anlayışla belirli kıdeme sahip avukatlara hususi damgalı hususi damga pasaportu imkânı tanıdık.

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Kendi adliyelerinde hâkimle, savcıyla görüşemiyor.

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Suiçmez...

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Görevleri sebebiyle veya görevleri sırasında işledikleri iddia edilen suçlara ilişkin yargılamalarda istinaf incelemesinden sonra temyiz yolunu açarak hukuki güvenceleri güçlendirdik. 2026 yılında E-avukat Uygulaması'nı hizmete sunarak avukatlarımızın ceza infaz kurumlarındaki müvekkilleriyle güvenli biçimde görüntülü görüşebilmelerini sağladık. Kamu çalışanlarının görevlerini sürdürürken avukatlık stajı yapabilmesini sağladık. Sigortalı çalışmanın staja engel oluşturmasını önledik. Mesleğin ilk beş yılında baro aidatını kaldırarak genç avukatlarımızın mali yükünü hafiflettik. Adli yardımın mali yapısını güçlendirmek amacıyla yargı harçlarına ayrılan payı yüzde 50 artırarak yüzde 2'den yüzde 3'e çıkardık. Barolarımızla istişareyi sürdürerek mesleğin ihtiyaçlarına çözüm üretmeye devam edeceğiz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; son yirmi dört yılda adalet hizmetlerine erişimi kolaylaştıran modern adliye binaları inşa ettik. 2002 yılında 78 olan müstakil adalet sarayımız şu an 406'ya, 569.059 metrekare olan kapalı adliye alanımızı ise şu an itibarıyla 6 milyon metrekarenin üzerine yükselttik. Yapımı devam eden adalet binalarının tamamlanmasıyla bu alan 6,5 milyon metrekarenin üzerine çıkacaktır.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İçi boş, içi boş; adliyelerde adalet yok!

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Dijital dönüşümle adalet hizmetlerini daha hızlı ve erişilebilir hâle getiriyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Evet, Sayın Bakanım, devam edin.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - UYAP'ın 65 kurumla 211 farklı entegrasyonunu sağlayarak savcılık ve mahkemelerimizin ihtiyaç duydukları bilgi ve belgeleri saniyeler içerisinde ulaşmasını mümkün kıldık. İcra satışlarını elektronik ortama taşıdık. Vatandaşlarımızın ve avukatlarımızın e-imzayla dava açmasını, dosyalarını ve duruşmaların uzaktan takip etmesini sağladık. E-devlet hizmetlerini genişlettik. Adli sicilden silme ve düzeltme başvurularını çevrim içi erişime açtık. 51 dilde belge alınabilmesini sağladık. SEGBİS ve e-duruşmayla uzaktan katılım imkânlarını geliştirdik. Bu köklü altyapının üzerine tamamen yerli ve millî imkânlarla geliştirdiğimiz UYAP Yapay zekâ Karar Destek Sistemi'ni de ekliyoruz. Bir hâkimin önündeki davaya benzer geçmiş kararları araştırması uzun zaman alırken bu sistem 30 milyondan fazla emsal kararı saniyeler içerisinde tamamlayarak ilgili içtihatları hâkimin önüne getirecektir. Böylece, hâkim ve savcılarımızın araştırmaya ayırdığı süreyi azaltacağız. Sistemin pilot uygulamasına geçerek güvenli biçimde yaygınlaştırılmasını hedefliyoruz. Ayrıca, adli sicil kayıtlarının silinmesinde de yapay zekâ destekli sistemi devreye aldık. 2019 yılından bu yana 434 milyonun üzerinde elektronik tebligat gönderdik.

MUSTAFA ALKAYIŞ (Adıyaman) - CEPEJ Endeksi'nde ülkemiz bilişim teknolojilerinin kullanımında hukuk yargılamalarında 4'üncü, idari yargıda 5'inci, ceza yargılamalarında 3'üncü sıradadır. OECD raporunda ise yargının dijitalleşmesinde en proaktif 5'inci ülke konumuna geldik.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; noter sayısı 2002'de 1.231 iken bugün 2.584e yükselttik. Nöbetçi noterlik uygulamasında bugüne kadar yaklaşık 4 milyon 925 bin 368 işlem gerçekleştirildi. Bir noterlikte yapılan işlemin örneğini başka noterlikten alma imkânıyla 1 milyon 594 bin 99, konsolosluk işlemlerinde ise 444 bin 200 işlem gerçekleştirildi. Güvenli ödeme sistemini ikinci el taşıt alım satımlarında zorunlu hâle getirerek para transferlerindeki riskleri azalttık.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; uluslararası adli yardımlaşma ve iade süreçlerini yurt dışındaki adalet müşavirlerimizle ve ilgili devletlerin makamlarıyla koordinasyon içerisinde yürütüyoruz. Suç örgütlerinin sınır aşan faaliyetleriyle mücadelede İçişleri ve Dışişleri Bakanlarımıza koordinasyon içerisinde çalışıyoruz. 2026 yılının ilk dokuz ayında 294 kişinin ülkemize iadesini sağladık. "Suçlular için kaçacak yer yoktur." anlayışıyla iade taleplerimizi uluslararası sözleşmeler ve hukuki güvenceler çerçevesinde takip ediyoruz. 2026 yılında 16 adliyemizde cezai konularda uluslararası adli iş birliği bürosu kurarak yurt içi koordinasyonumuzu güçlendirdik. Uluslararası alanda adli iş birliğimizi güçlendirmek amacıyla Rusya, Azerbaycan ve Belçika'da gerçekleştirdiğimiz ziyaretlerde suçluların iadesi, karşılıklı adli yardımlaşma, terör ve sınır aşan organize suçlarla mücadele konularını muhataplarımızla ele aldık. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Birleşmiş Milletler Genel Kurulu kapsamında Amerika Birleşik Devletleri'nde gerçekleştirdiği diplomatik temaslara biz de iştirak ettik. Bu görüşmelerle uluslararası adli iş birliği mekanizmalarının daha da etkin işletilmesine yönelik çalışmalarımızı sürdürüyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türk Devletleri Teşkilatı 3'üncü Adalet Bakanları Toplantısı'nda dijital adalet, adli yardımlaşma, adli tıp ve noterlik alanlarında İstanbul Bildirisi'ni kabul ettik. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın teşrifleriyle düzenlenen Uluslararası Adalet Zirvesi'nde insan haklarını, uluslararası hukuku, tahkimi ve teknolojinin hukuk üzerindeki etkilerini ele aldık. OECD 11'inci Adalete Erişim Küresel Yuvarlak Masa Toplantısı'nda erişilebilir ve zamanında adalet hizmetlerini değerlendirdik. İstanbul'umuzda ev sahipliği yaptığımız bu toplantılar kapsamında dünyanın farklı coğrafyalarından çok sayıda adalet bakanını, üst düzey yargı temsilcisini ve uluslararası kuruluşların yetkililerini ülkemize ağırladık. Gerçekleştirdiğimiz ikili ve çok taraflı görüşmelerle adli iş birliğinin geliştirilmesi, karşılıklı tecrübe paylaşımı ve uluslararası hukuk alanındaki ortak çalışmaların güçlendirilmesine yönelik önemli temaslarda bulunduk. Bu temaslarda, adalet arayışı her sınırda yeniden başlamamalıdır anlayışıyla kalıcı işbirliklerini geliştirmeyi hedefledik. Hukukun her coğrafyada eşit uygulanması gerektiğini savunuyoruz. Gazze'de sivillerin yaşadığı ağır mağduriyetler karşısında yaşam hakkını ve insan onurunu savunmak ortak sorumluluğumuzdur. Hukukun üstünlüğü güçlünün üstünlüğüne dönüşmemelidir. Türkiye, sivillerin korunmasını, insani yardımların ulaştırılmasını ve hukuk ihlallerinin sorumlularının hesap vermesini desteklemeyi sürdürecektir. 2027 Bütçe Teklifi'nde Bakanlığımıza tahsisi öngörülen ödenek miktarı 524 milyar 692 milyon 545 bin TL'dir. 2025 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu'yla Bakanlığımıza 280 milyar 275 milyon 802 bin TL ödenek tahsis edilmiştir. Yıl içinde eklenen ve düşenlerle birlikte toplam ödenek 287 milyar 447 milyon 639 bin 480 TL olmuştur. Yıl sonu itibarıyla bütçe giderleri, personel ve sosyal güvenlik giderleri 195 milyar 649 milyon 642 bin 727 TL, mal ve hizmet alımlarında 62 milyar 21 milyon 330 bin 325 TL, cari transferlerde 4 milyar 242 milyon 564 bin TL, sermaye giderlerinde 15 milyar 478 milyon 294 bin 795 TL, sermaye transferlerinde 8 milyar 235 milyon 2 bin TL olmak üzere toplam 285 milyar 626 milyon 834 bin 460 TL olmuştur. Sayıştay Raporu'nda kamu zararına ilişkin tespit bulunmamaktadır. Raporda yer alan diğer hususlara yönelik çalışmalarımız sürdürülmektedir.

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Bulunsa ne olacak ki Sayıştay Raporu açıklanmıyor! Tebliğ etmiyor Millî Eğitim Bakanlığı. Adalet Bakanısınız ya, Sayıştay Raporu var, mahkeme kararı var, bi zahmet; sabah beşte gelmene gerek yok! Sayıştay Başkanı ölü taklidi yapıyor, Millî Eğitim Bakanı ölü taklidi yapıyor; Sayıştay Raporu ortada, 3 tane mahkeme kararı var, alırsınız tebliğ edersiniz! Sayıştayı da mahvediyorsunuz!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Milletvekili, sakin olabilirsiniz.

SÜLEYMAN BÜLBÜL (Aydın) - İçini boşalttınız Sayıştayın!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sayın Bakanım, devam edin.

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlı liderliği...

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sakin olmayacağım, hukuk devletinden bahsediyoruz, hukuk devletini uygulayacak, Sayıştay yetkilileri burada, hukuk devletini uygulayacaksınız!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Sakin olun!

SUAT ÖZÇAĞDAŞ (İstanbul) - Sakinim, çok sakinim; hesabını sakin sakin soracağım, hiç merak etmeyin!

BAŞKAN MEHMET MUŞ - Değerli milletvekilleri, sıranız gelince konuşursunuz, lütfen!

ADALET BAKANI AKIN GÜRLEK - Ve reform iradesi hukuk ve adalet alanlarında gerçekleştirdiğimiz dönüşümün en güçlü dayanağı olmuştur. Millet iradesini esas alan, insanı merkeze koyan yönetim anlayışıyla çalışmalarımıza öncülük eden Türkiye Yüzyılı'nı adaletin yüzyılı kılma hedefimize yön veren Sayın Cumhurbaşkanımıza Türkiye'nin âdeta ateş çemberinin olduğu bu süreçte ülkemize bir mermi çekirdeği dahi düşürmeden yürüttüğü diplomasi trafiği ve barışçıl arabuluculuğuyla ülkemizi istikrarın merkezi konumunda tutan güçlü liderliği için kendisine tekrar şükranlarımı arz ediyorum.

Ülkemizin iç cephesinin güçlendirilmesi, millî birlik ve kardeşliğimizin pekiştirilmesi hedefiyle yürütülen Terörsüz Türkiye sürecinde kararlı adımlarla ilerlememize öncülük eden